

THỰC TRẠNG NGUỒN TÀI NGUYÊN HANG ĐỘNG PHỤC VỤ PHÁT TRIỂN DU LỊCH TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH QUẢNG BÌNH

THS. HỒ AN PHONG

Phó Chủ tịch UBND tỉnh Quảng Bình

TRẦN THỊ NGỌC DUNG; LÊ THÁI AN

Sở Du lịch tỉnh Quảng Bình

Quảng Bình là tỉnh nằm ở khu vực Bắc Trung Bộ của Việt Nam, có diện tích tự nhiên khoảng 8.065km², dân số hơn 900 ngàn người; có 8 đơn vị hành chính gồm 6 huyện, 1 thành phố và 1 thị xã. Hai dân tộc thiểu số là Bru-Vân Kiều và Chứt. Với sự đa dạng về địa hình, thổ nhưỡng, tài nguyên, Quảng Bình được đánh giá là một trong những địa phương có nhiều lợi thế, tiềm năng phát triển du lịch. Trong đó, nổi bật là Di sản Thiên nhiên thế giới Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng với diện tích hơn 120.000ha, được UNESCO hai lần công nhận là Di sản Thiên nhiên thế giới vào năm 2003 và năm 2015 với các tiêu chí về địa chất, địa mạo, đa dạng sinh học và cảnh quan môi trường. Đây cũng là di sản đầu tiên trong khu vực Đông Nam Á đạt 3 trên 4 tiêu chí dành cho một di sản thiên nhiên thế giới.

Được mệnh danh là “Vương quốc hang động”, vùng núi đá vôi Phong Nha - Kẻ Bàng với hệ thống địa mạo được hình thành trên 400 triệu năm, chứa đựng hàng ngàn hang động lớn nhỏ. Đến nay đã khảo sát được hơn 400 hang động, trong đó có 40 hang, động đã được khai thác, mang lại điểm nhấn cho du lịch tỉnh Quảng Bình cũng như phát huy được thế mạnh mà thiên nhiên ưu đãi. Các hang động này chủ yếu thuộc địa phận huyện Bố Trạch (24 hang, động) và Minh Hóa (10 hang, động), còn lại thuộc huyện Tuyên Hóa và khu vực huyện Quảng Ninh và Lệ Thủy. Mặc dù, số lượng hang, động đang khai thác du lịch còn hạn chế so với 400 hang, động đã khảo sát trên địa bàn, nhưng là nhiều so với các địa phương phát triển du lịch hang, động trên cả

nước. Trong 40 hang, động này, một số hang, động có giá trị mang tầm thế giới như: Sơn Đoòng - hang động tự nhiên lớn nhất thế giới, hang En lớn thứ ba thế giới, hang Pygmy lớn thứ 4 thế giới, hang Va có hệ thống thạch nhũ độc đáo, hiếm có trên thế giới. Động Phong Nha là kỳ quan tiêu biểu về giá trị thẩm mỹ, địa chất của thế giới tự nhiên, là hang động duy nhất ở Việt Nam đạt 7 tiêu chí: Hang có con sông ngầm đẹp nhất; Có cửa hang cao và rộng; Có bãi cát, bãi đá ngầm đẹp; Có hồ nước ngầm đẹp; Có hang khô rộng và đẹp; Có hệ thống thạch nhũ kỳ ảo và tráng lệ; Là hang nước dài nhất. Động Thiên Đường được mệnh danh là “Hoàng cung trong lòng đất”. Động Tiên Sơn, hệ thống Tú Làn, hang Tối, hang Tiên cũng là những địa điểm nổi tiếng với cấu trúc thạch nhũ độc đáo, đa dạng, cảnh quan thiên nhiên hùng vĩ cùng các dòng sông trong xanh, những cánh rừng nguyên sinh với hệ sinh vật đa dạng và phong phú.

Thời gian qua có 19 sản phẩm du lịch hang động trên địa bàn tỉnh, nhưng 2 sản phẩm đã dừng khai thác. Hoạt động du lịch có nhiều khởi sắc, mang diện mạo mới và từng bước phát triển theo hướng chuyên nghiệp với nhiều loại hình du lịch hướng đến sử dụng tài nguyên bền vững và các giá trị được chia sẻ. Trước năm 2000, tỉnh Quảng Bình chỉ có điểm tham quan động Phong Nha - Kỳ quan đệ nhất động, Tiên Sơn - Chôn bones lai tiên cảnh, nhưng đến nay, nhiều sản phẩm du lịch đã được đầu tư xây dựng và đưa vào khai thác như: Tuyến du lịch sông Chày - hang Tối, khu du lịch sinh thái động Thiên Đường; tuyến du lịch Rào Thương - hang En, tuyến hang

Hang Sơn Đoòng - Hang động tự nhiên lớn nhất thế giới

Ảnh: oxalisadventure.com

Đại Á - Over - Pygmy, hang Vòm - giếng Voọc, hang Va - hang Nước Nứt, Hamada - hang Trạ Ang, thung lũng Sinh Tồn - hang Thủy Cung, khu du lịch rừng Gáo - hang Ozo, tuyến du lịch hang động Chà Lòi, tuyến khám phá hệ thống Tú Làn, tuyến hang Ba - hang Đại Cáo... Đặc biệt, sản phẩm du lịch khám phá hang động lớn nhất thế giới Sơn Đoòng đưa vào khai thác đã thu hút khách du lịch trong và ngoài nước đến Quảng Bình. Hang Sơn Đoòng đã nhận được sự quan tâm, đánh giá cao từ truyền thông quốc tế như: Được truyền hình ABC (Mỹ) lựa chọn làm chương trình trực tiếp Good Morning America vào năm 2015 là một trong những bước ngoặt giới thiệu du lịch Việt Nam, du lịch Quảng Bình ra thế giới; là địa điểm quay chính của MV Alone Pt II của nhà sản xuất âm nhạc nổi tiếng Alan Walker. Tạp chí Du lịch Business Insider - Mỹ và tạp chí National Geographic phiên bản tiếng Nga bình chọn hang Sơn Đoòng của Quảng Bình là 1 trong 12 hang động ấn tượng nhất thế giới, là tour du lịch mạo hiểm đẳng cấp nhất thế giới; CN

Traveller vinh danh là 1 trong 7 kỳ quan thế giới năm 2022. Vào ngày 14/4/2022, hang Sơn Đoòng được giới thiệu trên trang chủ Google tại 18 quốc gia và vùng lãnh thổ. Sơn Đoòng thực sự đã trở thành sản phẩm du lịch quan trọng và một trong những thương hiệu của du lịch Việt Nam trong suốt thời gian qua. Ngoài ra, hệ thống hang động Tú Làn, khu vực bãi đá cổ hồ Yên Phú được sử dụng cho khoảng 70% các cảnh quay trong bộ phim Kong: Skull Island, hình ảnh hang Én xuất hiện trong bộ phim “Pan và vùng đất Neverland”, tạo được sức thu hút đặc biệt với du khách trong nước cũng như trên toàn thế giới.

Bên cạnh các hang, động đã đưa vào phục vụ du lịch, dựa trên kết quả khảo sát của Hội hang động Hoàng gia Anh và kết quả đánh giá của Ban quản lý Vườn Quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng cho thấy, có 50 hang, động có tiềm năng phát triển du lịch. Trong đó, 9 hang, động đã được khảo sát chi tiết gồm: động Hòa Hương, động cây Sanh, động Ngầm, động cây Sấu, động Bí Ân, động Bùn, động Cầu Chày, động 7 tầng,

động Bài. Một số hang, động có vị trí tương đối thuận lợi, cấu trúc thạch nhũ độc đáo, trong khi hang, động khác có dòng suối ngầm chảy qua.

Ngoài ra, có 41 hang, động đã được khảo sát sơ bộ. Trong đó, huyện Minh Hóa (xã Thượng Hóa khảo sát sơ bộ 23 động, xã Hóa Sơn khảo sát sơ bộ 5 động, xã Trung Hóa khảo sát sơ bộ 6 động); huyện Bố Trạch (xã Sơn Trạch khảo sát sơ bộ 1 động, xã Tân Trạch 4 động; huyện Quảng Ninh (xã Trường Sơn khảo sát sơ bộ 2 động). Kết quả khảo sát sơ bộ cho thấy, các hang, động có tiềm năng phát triển du lịch như: Tuyến động Ma Lon, Cha Ra với cấu trúc thạch nhũ đẹp và độc đáo, nằm gần khu dân cư, đặc trưng sinh cảnh núi đá và hệ thống suối bề mặt chảy thường xuyên; Tuyến động Lèn Mọi, động Mọ; tuyến động Hung Bong và Cồ Liên có cảnh quan đẹp và mang đặc trưng về văn hóa với di tích khảo cổ, có thể kết hợp du lịch sinh thái và văn hóa lịch sử. Tuyến động Rục Đoác, Pà Nùn, tuyến động Pòng, động Ràng, động Mun, động Gió (Ting); tuyến động Tiên, động Cha Lết; tuyến động Xường 1, động Xường 2, động Xường 4 tại khu vực xã Thượng Hóa, các động này nằm khá gần đường và khu dân cư, phân bố gần nhau trên các tuyến. Tuyến động Bùn, động Bí Ân, là động ướt đang hoạt động, có suối chảy bên trong, thạch nhũ đẹp và cấu trúc đa dạng, sinh cảnh rừng nguyên sinh khá nguyên vẹn. Tuyến động Hai Cửa, cây Báng nằm trong Vườn Quốc gia, đi qua nhiều cảnh quan đẹp có tiềm năng du lịch sinh thái. Tuyến động cây Sấu, Ngâm với cảnh quan karst độc đáo, xen kẽ là những cánh rừng nguyên sinh, cấu trúc thạch nhũ đẹp. Tuyến động Văn Công, cây Sú nằm gần khu dân cư, khu vực có nhiều người Vân Kiều, cùng cảnh quan kỳ vĩ, có tiềm năng phát triển du lịch văn hóa và sinh thái.

Như vậy, với hệ thống hang, động phong phú và kỳ vĩ, Quảng Bình có tiềm năng để phát triển du lịch hang, động, đặc biệt là đa dạng hóa các loại hình, các sản phẩm du lịch hang, động. Ngoài ra, tính đa dạng của địa chất, địa hình, địa mạo đã mang đến những cảnh quan đẹp, kỳ thú,

hoang sơ. Đặc biệt là những cánh rừng nguyên sinh, thuần loài như rừng Gáo (trên 10ha), rừng Bách xanh trên núi đá vôi, thung lũng Sinh Tồn... Đây là những điều kiện thuận lợi để kết hợp phát triển các loại hình cùng các hoạt động du lịch hấp dẫn như du lịch sinh thái, du lịch trải nghiệm khám phá thiên nhiên và đặc biệt là du lịch mạo hiểm khám phá hang động hay các dòng sông ngầm...

Với những tiềm năng và lợi thế đó, Quảng Bình thực hiện mục tiêu đưa du lịch thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, là một trong bốn khâu đột phá để thúc đẩy tăng trưởng, phát triển kinh tế - xã hội, chuyển dịch cơ cấu kinh tế gắn với lợi ích cộng đồng và phát triển bền vững. Xây dựng và định vị thương hiệu du lịch Quảng Bình gắn với những hình ảnh chủ đạo, độc đáo, mang đậm bản sắc, trong đó có loại hình du lịch hang động. Định vị Quảng Bình là một trong các điểm đến du lịch hấp dẫn nhất Việt Nam, là trung tâm du lịch mạo hiểm của khu vực châu Á, trong đó Khu du lịch quốc gia Phong Nha - Kẻ Bàng trở thành trung tâm du lịch tầm cỡ quốc gia, quốc tế với hệ thống cơ sở vật chất đồng bộ, hiện đại, sản phẩm du lịch đa dạng, chất lượng cao.

Thực tế, du lịch sinh thái, khám phá thiên nhiên là thương hiệu nổi bật của du lịch Quảng Bình trong nhiều năm qua. Trong đó, loại hình du lịch hang động của tỉnh Quảng Bình đã đạt được những kết quả đáng ghi nhận. Phát triển du lịch hang động là định hướng phù hợp nhằm khai thác hiệu quả tiềm năng, lợi thế nổi bật về nguồn tài nguyên thiên nhiên, góp phần lan tỏa hình ảnh điểm đến du lịch Quảng Bình trên bản đồ du lịch Việt Nam và thế giới như lời phát biểu của Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Xuân Phúc tại Hội nghị xúc tiến đầu tư Quảng Bình năm 2018, nay là Chủ tịch Nước: “Quảng Bình là làn gió Đại Phong mới cho du lịch Việt Nam và khẳng định Quảng Bình không đơn giản là một Việt Nam thu nhỏ hay là sự phản ánh sắc nét về vẻ đẹp tiềm ẩn, vẻ đẹp bất tận của Việt Nam mà Quảng Bình thực sự là “viên kim cương màu xanh” của châu Á” ■